

לצמוח עם מילות קישור

מילות קישור הן מילים המקשרות בין משפטים ושומרות על לכידות הטקסט.

מילות הקישור מסייעות בבניית הרצף ההגיוני של הטקסט.

חשוב לזהות את התפקיד של מילת הקישור כדי להבין היטב את הטקסט.

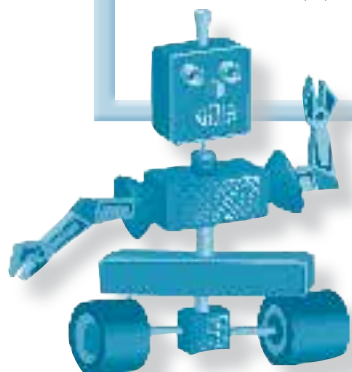
הבה נבחן את תרומתן של מילות קישור לטקסט -
קראו את הטקסט וְעֵנו על השאלות בחוברת.

משימה 1

עמ' 114 בחוברת

הציקון

ציקון התרבת והתקלר מפני שגלק ריטונה. כתוצאה מכך פלד החיבוץ לציקון, והיה דומה לצחל פלוש. התרבת הציקון והתקלר דון ודון למרות שהחיבוץ פלדו. כל זאת מצר הציקון כדי שהריטונה תתרבת בצקינות.

מילות הקישור מאפשרות לנו לענות תשובות על שאלות שנשאלו בנוגע לטקסט, אף שאיננו מבינים חלק מן המילים שבו. הן מאפשרות לנו להבין את הקשר שבין המשפטים, אף שאיננו יודעים בדיוק מה נאמר בהם.

נבחן מה קורה כאשר קוראים טקסט, שחסרות בו מילות קישור:

קראו את הטקסט ונסו לענות על השאלות בחוברת.

משימה 2

עמ' 115-114 בחוברת

פרחית

פרחית קיבלה ליום הולדתה אגרטל ובו זר פרחים צבעוני. היא אהבה את הפרחים הצהובים, את הפרחים הוורודים, את הפרחים הלבנים היא לא אהבה כלל. ניסתה פרחית לצבוע אותם בצבעי פסטל, עלה כותרת אחד נתלש. ניסתה בצבעי פנדה, עלה שני נפל. הפרח קיבל צבע מוזר, פרחית צבעה אותו בצבעי גואש.

אם חסרות בטקסט מילות קישור, אי אפשר להבין אותו כראוי, אף על פי שכל המילים המוזכרות בו מוכרות לנו.

הכרת מילות קישור

נמיין את הקישוריות לפי מטרותן:

הוספה

ו... גם... כמו כן, מלבד...

נוסף על אגרטל הפרחים, קיבלה פרחית גם מראה לחדר.

הפחתה

רק, פרט ל... חוץ מ...

כל המוזמנים ליום ההולדת הגיעו, פרט לדודה רחל, היא רק שלחה מתנה.

תוצאה

לכן... משום כך... כתוצאה מכך...

אגרטל הפרחים השתקף במראה החדשה, וכך נראו שני אגרטלים בחדר.

סבה

כי... מפני ש... מכיוון ש... הואיל ו...

פרחית שמחה משום שהמראה הישנה שהייתה בחדרה נשברה.

באגרסל הפרחים של
פרחית פרחים מגוונים.
הבה נכיר אותם...

הַשׁוֹאָה

כמו, כשם ש..., כפי ש..., יותר מ...

פרח הדבורנית נראה כדבורה,
צורתו המיוחדת מושכת אליו את
הדבורים.

בדומה לדבורים, גם בני אדם
נוטים להתחבר אל הדומים להם.

זְמַן

לאחר ש... לפני ש... בשעה ש...

כאשר ראה זאת אביה של
פרחית, חיך ואמר: "קיבלנו
שניים במחיר אחד..."

נְגוּד וכן בְּנִגּוּד לְמַצָּפָה

אבל... לעומת זאת... ואילו...
אף על פי... עם זאת... למרות ה...

רוב הפרחים מפיצים ריח נעים,
אך **בניגוד לכך** פרח הסְטֵפְלִיָה

מדיף ריח של בשר רקוב, וכך הוא מושך אליו זבובים.

אף על פי שנראה שהזבובים יזיקו לפרח, הם דווקא מועילים להתפתחותו.

הַדְּגָמָה

לדוגמה... למשל... כגון...

למשל, נורית האלפים
היא אינה זקוקה לחום כדי
להתפתח, וכך היא שורדת
גם במרומי הרי האלפים
המושלגים.

הַסְּבֵר

כלומר, דהיינו, פירושו של דבר...

לכל צמח וצמח העניק הבורא
אפשרות לשרוד בתנאי גידולו. **זאת**
אומרת: ה' דאג לכל צמח, ונטע בו
תכונות מיוחדות המתאימות למקום
שבו הוא גדל.

אִפֵּן

בצורה ש... בדרך ש... ככל ש...

לעץ הבקבוק גזע עבה במיוחד,
באופן זה יכול הוא לאגור מים
ולשרוד גם בתנאי המדבר, המקום
שהוא צומח בו.

תְּנַאי

אם... בתנאי ש... אלא אם כן...

בורא העולם אינו נותן
לפרח לצמוח באזור מסוים
אלא אם כן הוא מסוגל
להתקיים בו.

לעתים נמצא מילות קישור מאותה קבוצה שיש לכל אחת מהן משמעות מיוחדת משלה.
נסו להחליף את מילות הקישור הכתובות במשפטי הדוגמה במילים מאותה קבוצה.
בצעו זאת בעל פה ובדקו מתי הדבר עולה יפה.

הקשרים עוזרים...

כשמבינים מהי המטרה של מילת הקישור, מבינים מה הכותב רצה לומר.
ניתן להיעזר במילות הקישור גם כדי לענות תשובות:
אם שואלים אותנו: **מדוע...** נחפש בטקסט מילת קישור של **סיבה**.
להוראה של: **הסבירו והדגימו...** נחפש מילות קישור של **הסבר והדגמה**,
אם השאלה היא: **כיצד...** נחפש מילות קישור של **אופן**.
וכך נגיע בקלות אל התשובה.

אם הבנתם את משפטי ההדגמה של מילות הקישור
בעמוד הקודם, ענו על השאלות בנוגע אליהם.

משימה 3

עמ' 118 בחוברת

קשר כפול... יש מספר מילות קישור, שלהן משמעות נוספת:

- **כמו** - להדגמה: יש פירות שבהם גרעין אחד גדול, כמו: האבוקדו והמנגו.
- **כמו** - להשוואה: כמו באבוקדו, גם בפרי האפרסק נמצא גרעין אחד גדול.
- **כי** - במקום ש' השימוש:
קראתי בספר כי יש פירות שבהם ניתן למצוא מספר גרעינים קטנים בתוכם.
- **כי** - לסיבה: הגרעינים חשובים לצמח, כי הם משמשים זרעים לצמח חדש.
- **אולם** - לניגוד:
לרוב הזרעים של הפרי אינם מיועדים לאכילה, אולם יש פירות שהם עצמם הזרעים.
- **אולם** - כשם עצם: באולם החתונות "רינה" מגישים פירות כמנה ראשונה.

שבצו מילים אלו במשפטים משלכם

ותנו לאחרים לזהות את תפקידן.

משימה 4

עמ' 119-118 בחוברת